

szürkés-ezüstös színű pararéteggel, barna középréteggel, barnás vagy sárgás, szívós, nyalábosan rostos, csíkos háncscsal. Ize összehúzó keserű.

367. Ratanha.

Ratanha.

**Krameria triandra Ruiz et Pavon, Peruban honos félcserje.
Polygaleae Juss.**

Hosszú, hengeres, 6—18 mm. vastag, kigyózatosan tekerődő **mellégyökerek**, melyek kívülről vereses vagy feketés-barna, kissé fénylő, hosszában alig ránczos, harántirányban itt-ott repedezett, a fáról nagyobb darabokban lepattogzó, annál legalább hat-szor vékonyabb, rostos törésű kéreggel borítottak. A fa világos fahéj-barna, finoman sugaras, tömött. A gyökér íze kesernyés, igen összehúzó.

† 368. Resina jalapae.

Jalapa-gyanta.

Végy: **Durván szétzúzott jalapa-gúmot**
ötsház grammot 500

Önts rá
Forró lepárolt vizet ezer grammot 1000
Áztasd három napig, azután sajtold ki.
A maradványt pállítsd huszonnégy óráig
Tömény szeszszel ezer grammal 1000

coloris fuscii vel e cano argentei, strato medio fusco, libro fuscescente vel flavescente, tenace, fasciculoso, fibroso-striato; saporis adstringentis amari.

367. Ratanha.

Krameria triandra Ruiz et Pavon, planta suffruticosa in Peruvia crescens. Polygaleae Juss. Krameriaceae Kunth.

Radicis rami longi, 6—18 millimetra crassi, flexuosi, extus cortice coloris e rufo vel e nigro-fusci, paullo nitido, verticaliter vix rugoso, horizontaliter hinc et hanc rimoso, e ligno in frustis maioribus delapso, fractura subfibrosa, sexies saltem tenuiore quam lignum circumdati.

Lignum est coloris pallide cinnamomei, subtilissime radiatum, compactum.

Radices sunt saporis amarae, valde adstringentis.

† 368. Resina jalapae.

Magisterium jalapae.

Rp. **Tuberum jalapae rud. tusorum**
grammata quingenta 500
Infunde cum
Aquae destillatae fervidae
grammatibus mille 1000
Macera per triduum, dein exprime.
Residuum digere per 24 horas cum:
Spiritus concentrati *grammatibus mille* 1000

A kisajtolt maradványt újból és harmadízben is pállítsd

Tömény szesz ugyanazon mennyiségével.

Az elegyített és szürlézett léoldatokról párold le vízfürdön a szeszt.

Az így nyert gyantát dörzsöld el sokszor ismételve lepárolt langyos vízzel, míg ez színtelen marad. Az ekként megtisztított gyantát szárítsd ki vízfürdön és alakítsd rudacsokká.

Sárgás-barna színű, fénylő törésű, könnyen szétmorzsolható, borszeszben könnyen és tökéletesen, aetherben kevésé oldékony és terpentin-olajban oldhatlan legyen.

369. Resina pini burgundica.

Burgundi szurok. Tisztított fenyő-gyánta.

Fenyőfélék különböző fajai u. m. *pinus pinaster* Solander, *pinus silvestris* Linn., *pinus picea* Du Roi (synon. *picea vulgaris* Link, *pinus abies* Linn., *abies excelsa* DC.) és *pinus laricio* Poiret (synon. *pinus nigricans* Host.)

A fenyőfákból kiizzadó, forró vízben megolvasztás és ruhán átszűrés által megtisztított s vizétől megszabadított **gyánta**, mely halavány-sárga vagy halaványbarna színű, a széleken áttetsző, kagylós, fénylő törésű, az ujjak között dörzsölve meglágyul, 100 C^o-nál teljesen megolvad, terpentin-szagú, borszeszben teljesen feloldódik.

Expressum digere denuo et tertia vice cum

Spiritus concentrati *eadem quantitate*

A tincturis commixtis et filtratis abstrahetur destillando in balneo aquae spiritus.

Resina sic obtenta subigetur aqua destillata tepida saepissime iterata, donec haec decolor manserit.

Resina hoc modo depurata exsiccetur in balneo aquae et formetur in bacillos.

Sit coloris luteo-fusci, fracturae splendentis, friabilis, in spiritu vini facile et omnino, in aethere parum solvatur, in oleo terebinthinae sit insolubilis.

369. Resina pini burgundica.

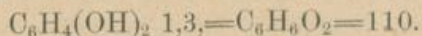
Pix burgundica.

Abietinarum species variae ut pinus pinaster Solander, pinus silvestris Linn., pinus picea Du Roi (synon. picea vulgaris Link. pinus abies Linn., abies excelsa DC.) és pinus laricio Poiret (synon. pinus nigricans Host.)

Resina e pinis emanens per liquefactionem in aqua fervida et colaturam purgata et aqua liberata, coloris subflavi vel subfusci, ad margines diaphana, fractura conchata nitente, inter digitos trita emolliens, calore 100 C^o. perfecte liquescens, odoris terebinthini, in spiritu vini e toto solubilis.

† 370. Resorcinum.

Resorcin. Metadioxybenzol.

Majdnem színtelen, vagy kissé sárgás, hasáb- vagy lemezalakú kristályokból áll. Sajátságos, gyenge szaga és kellemetlen, karczó édes íze van. Hevítvé 118°-on megolvad és 276°-on forr. Vizben, borszeszben és aetherben könnyen, benzolban és chloroformban alig oldható.

Vizes oldata ferrichloridtól sötét-ibolyaszínűvé válik; ammoniakos ezüstnitráttól megsötétedik s vele, melegítve, szürkés-fekete csapadékot ad.

Egy gramm resorcin 10 gramm vizben ne sárgásan, hanem színtelenül és átlátszóan oldódjék föl; az oldat ne legyen savanyú hatású. A megszáritott készítmény 100°-on alól ne olvadjon meg. Fél grammja platina-lemezen hevítve, világító lánggal és maradék nélkül égjen el.

Fekete üvegben tartsd!

Egyes adagja legföljebb 3·0 gramm.

Napi adagja legföljebb 10·0 gramm.

371. Rheum.

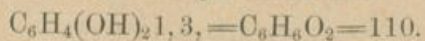
Rhabarbara-gyökér.

Rheumfajok, főképen rheum officinale Baillon. Északnyugati China havasain honos. Czikszárfélék.

Különböző alakú, leginkább hengeres, vagy egyik oldalon domború, a másikon lapos **gyökérdarabok**,

† 370. Resorcinum.

Metadioxybenzolum.

Crystalla coloris fere expertia aut parum flavescentia, prismatica vel lamellaria; odoris specifici levis et saporis ingrante pungentis dulcis. Candefactum ad 118° liquescit, et ad 276° ebullit. Aqua, spiritu et aethere facile, benzolo et chloroformio autem vix solvitur.

Solutio aquosa ferro sesquichlorato colorem atre violaceum induit, argento nitrico ammoniacali obscurum fit, et hoc calefactum praecipitatum e griseo nigrum praebet.

Gramma 1 resorcini grammatibus 10 aquae non flavo, sed absque colore et limpide solvatur; solutio ne sit reactionis acidae. Praeparatum siccatur infra 100° ne liquescat. Gramma semis supra lamina platinea candefactum flamma lucente et sine residuo comburat.

Serva in vitro nigro.

Dosis maxima singula: 3·0.

Dosis maxima pro die: 10·0.

371. Rheum.

Rhei species in albis Chinae borealis occidentalis spontaneae, praesertim rheum officinale Baillon. Polygoneae Juss.

Radicis segmenta multiformia, praesertim cylindrica vel in uno latere plana in altero convexa, omnino deglupta, saepe perforata venumdata.

melyek mindenkor lehámozva, gyakran átfúrva jönnek a kereskedésbe. Kivülről verhenyes-sárgák, csillagszerűen vagy hálózatosan márványozottak, legtöbbször sárgás porral behintettek, belülről váltakozva veresek s fehérek, a különfélekép csavarodott, kúszált sugarktól márványozottak, a keskeny széli rétegben azonban egyenletesen szabályosan sugarasak, törésük érdes, sárgás-vörhenyes és fehéresen márványozott.

A gyökeret rágva, a fogak között recseg, a nyálát sárgára festi, sajátságos szagú és ízű.

Pora vereses-sárga, bőven ellátva górcsói kicsinységű, jól kifejtett rosette-szerű sóskasavas mészjegecsekkel s cseppceskéikkel, melyek kálilúg hozzáadására pirosas színűek lesznek.

A régi, szúvas és szivacsos, nemkülönben az igen kemény, súlyos és fás, penészes és feketés gyökerek vettessenek vissza.

372. Ricinus.

Ricinus. Ricinus-magvak.

Ricinus communis Linn. Keletindiában honos növény, nálunk mint dísznövény tenyésztetik. **Kutyatejfélek.**

A **magvak** babalakúak, 1 — 1.5 cm. hosszúak, 1 cm. szélesek, háti felületükön domborúak, hasi felületükön lapítottak, kissé szögletesek, szagtalanok, ízük eleinte enyhén olajos, később csípős. Felső végükön szürkésbarna husocska ül, melytől a hasi felületen keskeny varrány indul.

Extrorsum rubro-flava, stellatim vel reticulatim marmorata, plerumque pulvere luteo conspersa, introrsum alternatim rubra et alba, radiis multifarie contortis et intricatis marmorata, in extremo strato angusto verum aequaliter et regulariter radiata.

Fractura est aspera, subflava, ex rubro albicans marmorata.

Radix masticata inter dentes stridet, salivam colore flavo tingit, saporis et odoris est peculiaris.

Pulvis sit rubro-luteus, scateat crystallis microscopicis bene evolutis planis, stellaeformis calcii oxalici et guttulis accessu kalii hydro-oxydati soluti purpurascentem colorem induentibus.

Rejiciantur radices vetustae, cariosae, spongiosae, nec non nimis durae, ponderosae et lignosae, mucidae et nigricantes.

372. Ricinus.

Semina ricini.

Ricinus communis Linn., planta in India orientali indigena, apud nos ut planta exornans hortos culta. Euphorbiaceae Juss.

Semina fabaeformia, unum ad unum ed dimidium centimetrum longa, unum centimetrum lata, in dorso convexa, in ventre complanata et paululo angulosa, inodora, saporis primum mitis oleosi, dein acris. In margine superiori seminum caruncula griseo-fusca sedet, e qua in superficie ventrali sutura angusta exit.

A magvak simák, fénylők, szürkés-barnásan márványozottak; a zsíros, fehér, üreges magfehérnye közepén az ébrény foglal helyet.

A régiiek, avasok, férgectől megrágottak vettesenek el.

373. Roob juniperi.

Fenyőbogyó-íz.

Végy: **Friss érett fenyőbogyót**

kétezer grammot 2000

Zúzd szét és főzd

Lepárolt vízben *elégseges mennyiségben*

a meglágyulásig s azután sajtold ki; a leülepités és szűrés által megtisztított folyadékot párold be folyékony kivonat-állományra, azután a tömeg *három* súlyrészéhez adj

Czukorport

egy részt 1

és sűrítsd be gyöngé hónél a kellő sűrűségre.

374. Roob sambuci.

Bodzabogyó-íz.

Végy: **Friss bodzabogyót**

nyolczezer grammot 8000

Hevítsd kavarással mellett a forrásig s a folyékony rész letöltése után sajtold ki a maradványt.

Az elegyített és szűrléztett lét főzd be félsűrű kivonat állományra s a tömeg *kilencz* súlyrészére adj

Czukorport

egy súlyrészt 1

Párold be a kellő sűrűségre.

Semina sunt leviora, nitida, cinereo-fusco marmorata; embryo in centro nuclei, oleosi, albi, cavatus est.

Vetusta, rancida et a vermibus exesa rejiciantur.

373. Roob juniperi.

Rp. **Fructuum juniperi maturorum recentium**
grammata duo millia 2000

Contusos coque in

Aquae destillatae *s. q.*

donec mollescant, dein exprime.

Fluidum sedimentatione et colatura depuratum evaporetur ad extracti liquidi consistentiam, dein addetur *ternis* ejus partibus.

Pulveris sacchari albi *pars una*
et inspissetur leni calori in roob.

374. Roob sambuci.

Rp. **Fructuum sambuci recentium**
grammata octo millia 8000

Agitando calefiant ad ebullitionem, deffuso dein liquido exprimetur residuum.

Succi commixti et colati coquantur ad consistentiam subspissam; tum adde *novenis* ejus partibus

Pulveris sacchari albi *partem unam*
et evapora in roob.

375. Rosa.

Rózsa. Rózsaszirmok.

Százlevelű rózsza, keleten honos, nálunk nagy kiterjedésben tenyésztett cserje. Rózsafélék.

Virágzás alatt lemetszett virágok gyorsan megszárított, halavány-veres, kellemes szagú szirmai.

376. Rosmarinus.

Rozmarin.

Orvosi rozmarin, déli Európában honos, nálunk nem ritkán kertekben tenyésztett cserje. Ajakosak.

A rozmarin-levelek merevek, vonalszerűek, ránczosak, mirigyesek, visszahajlott szélűek, alant fehér-taplósak, kiálló bordásak, illatos szagúak, hevenyen terpentinizűek.

† 377. Sabadilla.

Sabadilla-magvak.

Schoenocaulon officinale A. Gray, a mexikói Andeseken honos és tenyésztett növény. Melanthiumfélék.

A magvak hosszasak, összenyomottak, meggörbültek, hegyesek, ránczosak, fénylők, barnás-feketék, belül fehérek, 6—9 mm. hosszúak, rágva a nyelvet felette csípi, poruk heves tüszentést okoz.